

NACIONALNI PROGRAM DUŠEVNEGA ZDRAVJA

Centri za duševno zdravje

Nuša Črešnik, dipl. del. terapevt, Center za duševno zdravje odraslih Ormož
nusa.cresnik@zd-ormoz.si

Strokovno srečanje delovnih terapevtov, 7. 12. 2022

NACIONALNI PROGRAM DUŠEVNEGA ZDRAVJA

26. marca 2018 je bila v Državnem zboru sprejeta **Resolucija o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018 - 2028**

- **Prvi strateški dokument** v Republiki Sloveniji, v katerem je na nacionalni ravni podana **celovita, sistemska in dolgoročna usmeritev** države:
 - na področju varovanja in krepitve duševnega zdravja prebivalstva Slovenije in
 - razvoja storitev na področju skrbi za duševno zdravje ter
 - obravnav duševnih težav, motenj in bolezni.

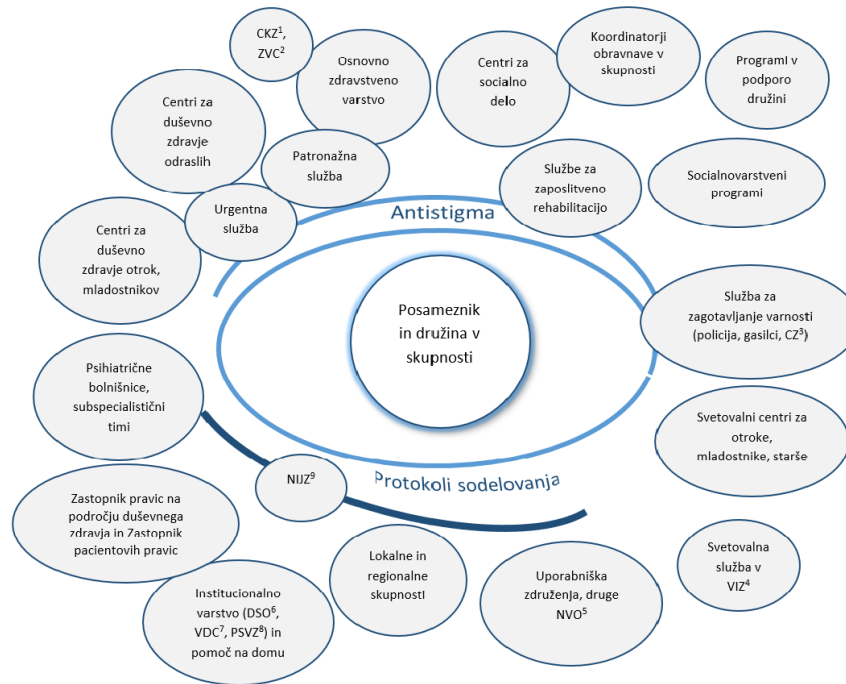
Strateški cilji in prednostna področja Nacionalnega programa duševnega zdravja

← Vodenje in koordinacija ter podpora implementaciji Nacionalnega programa duševnega zdravja →

Mreža služb za duševno zdravje

- regionalno pokrivanje potreb
- lokalna in hitra dostopnost
- multidisciplinarna obravnava
- povezovanje strokovnih služb
- izobraževanje
- podpora deinstitutionalizaciji
- podpora svojcem

Skrb za človekove osnovne potrebe, podporna in varna okolja, ki krepijo zdravje in zmanjšujejo neenakosti.

Aktivnosti v okviru Programa Mira:

- **Ozaveščanje** in spodbujanje duševnega blagostanja v vseh starostnih skupinah (otroci in mladostniki, odrasli, starejši)
- **Preprečevanje duševnih težav**, omogočanje zgodnjega iskanja pomoči, varovanje človekovih pravic in celostna skrb za ljudi s težavami v duševnem zdravju, deinstitucionalizacija
- Krepitev **mreže služb** za duševno zdravje, ki presegajo zdravstveni vidik skrbi za duševno zdravje in povezujejo službe z različnih področij (socialno varstvo, vzgoja in izobraževanje, gospodarstvo, ipd.), približanje služb in storitev uporabnikom
- Vzpostavljanje **Centrov za duševno zdravje odraslih** in **Centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov** v lokalnih okoljih, katerih delo temelji na skupnostnem pristopu in modelu timske obravnave oseb ter so dostopni brez napotnice
- Projekti za najširšo javnost za zmanjševanje stigme in diskriminacije (npr. [Nisi OK? Povej naprej](#))
- Različne nacionalne dejavnosti za zmanjševanje posledic pitja alkohola na duševno zdravje (npr. [SOPA](#)) in za preprečevanje samomorilnega vedenja

Centri za duševno zdravje

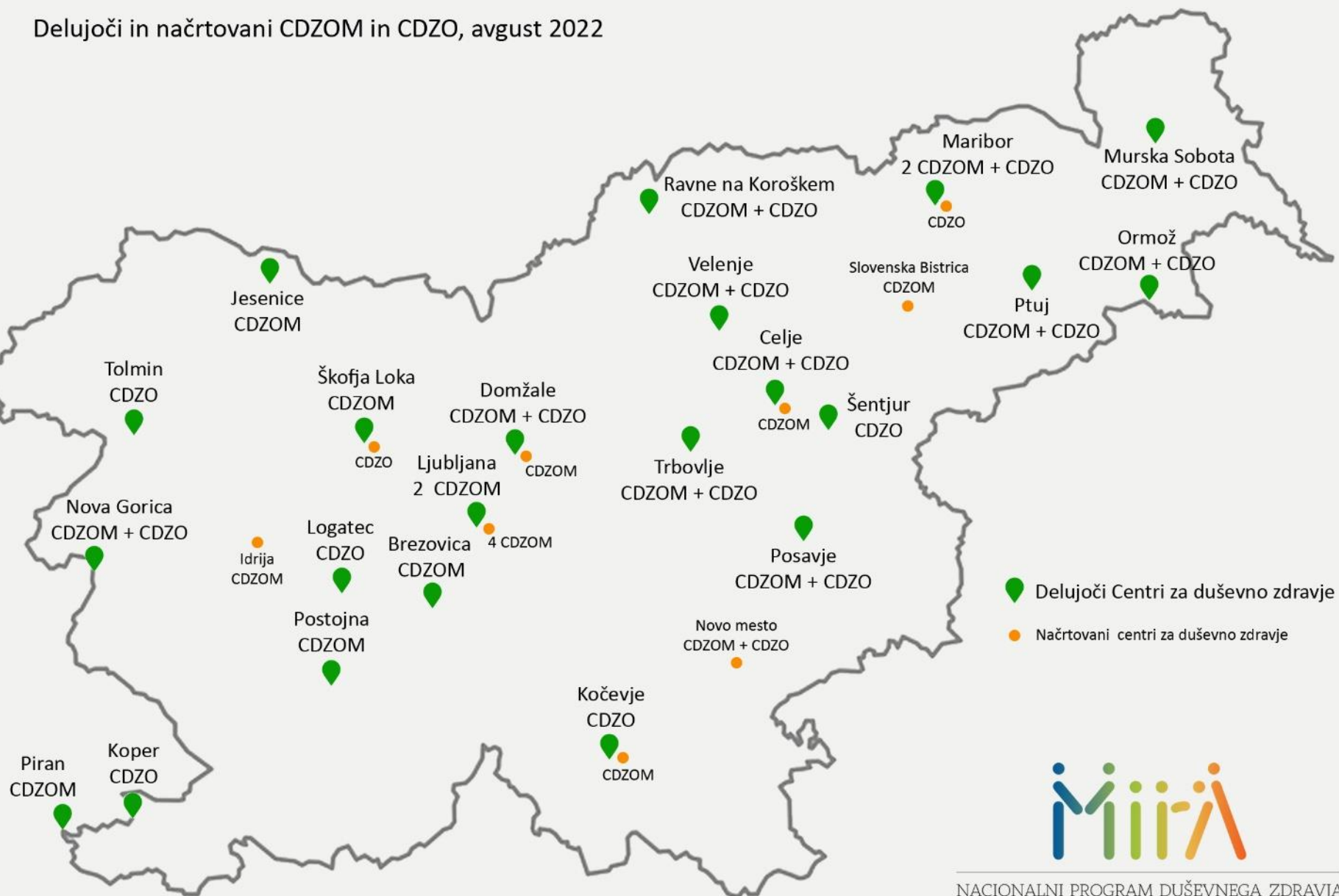
- Centri za duševno zdravje otrok in mladostnikov (v nadaljevanju: CDZOM) in Centri za duševno zdravje odraslih (v nadaljevanju: CDZO) pokrivajo potrebe na področju duševnega zdravja populacije v določenem geografskem področju.
- Program CDZOM in CDZO se vzpostavlja in izvaja na primarni ravni zdravstvene dejavnosti. Vsak CDZ je odgovoren za področje več zdravstvenih domov.
- CDZOM sestavlja en tim, CDZO sestavljata dva tima (tim ambulantne obravnave in tim skupnostne psihiatrične obravnave).
- CDZ se povezujejo z različnimi deležniki v lokalnem okolju (s področja zdravstva, socialnega varstva in vzgoje in izobraževanja ter z lokalno skupnostjo).

Namen aktivnosti v okviru Nacionalnega programa duševnega zdravja

- Izboljšanje dostopnosti do služb in storitev.
- Zgodnja, enakopravna in ustrezna obravnava oseb s težavami v duševnem zdravju.
- Skrajševanje oziroma odpravljanje čakalnih dob na področju obravnave oseb s težavami v duševnem zdravju.
- Skrajševanje dolgotrajnih bolniških staležev.
- Zagotavljanje kakovostne in celostne interdisciplinarne in medinstitucionalne oskrbe oseb s težavami v duševnem zdravju.
- Skrajševanje hospitalizacij in predvsem preprečevanje rehospitalizacij pri osebah s težavami v duševnem zdravju.
- Odpravljanje stigme in diskriminatorne obravnave oseb s težavami v duševnem zdravju.
- Zagotavljanje večje kakovosti življenja oseb s težavami v duševnem zdravju in njihovih svojcev.
- Boljša skrb za lastno duševno zdravje in za duševno zdravje celotnega prebivalstva Slovenije.

Centri za duševno zdravje otrok in mladostnikov (CDZOM) in Centri za duševno zdravje odraslih (CDZO)

Delujoči in načrtovani CDZOM in CDZO, avgust 2022

Centri za duševno zdravje odraslih

CDZO

MirA

Vsebina dela v CDZO

- 50.000 – 70.000 prebivalcev;
 - od 18. leta naprej;
- zgodnje odkrivanje težav v duševnem zdravju, zdravljenje in načrtovanje obravnave v lokalnem okolju;
 - mreženje in sodelovanje z drugimi službami v lokalnem okolju.

[Odrasli - Program Mira \(zadusevnozdravje.si\)](http://zadusevnozdravje.si)

Osebje v CDZO

Tim ambulantne psihiatrične obravnave

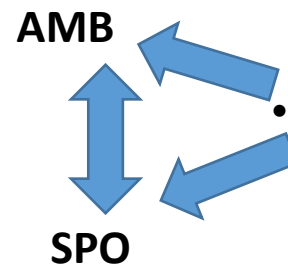
- specialist psihiatrije,
- diplomirana medicinska sestra,
- socialni delavec,
- specialist klinične psihologije,
- psiholog,
- administrativni delavec*.

Tim skupnostne psihiatrične obravnave

- specialist psihiatrije,
- diplomirani delovni terapevt,
- specialist klinične psihologije (psiholog),
- diplomirana medicinska sestra,
- socialni delavec,
- administrativni delavec*.

Potek dela v CDZO

- PRVI STIK vzpostavi oseba s težavami v duševnem zdravju, njeni svojci, njen izbrani osebni zdravnik, CSD, patronažna medicinska sestra...
 - Obvezno strinjanje z vključitvijo v obravnavo.

- POSTOPEK USMERJANJA
- VKLJUČITEV V OBRAVNAVO
- OBRAVNAVA
- ZAKLJUČEK OBRAVNAVE

Timska obravnava je sestavljena iz:

1. Ocene stanja.
2. Ocene potreb.
3. Določitve ciljev obravnave.
4. Načrta obravnave.
5. Izvajanja obravnave.
6. Evalvacije procesa obravnave.

Vrste obravnave

Priročnik za skupnostno psihiatrično obravnavo v centrih za duševno zdravje

Delovni terapevt je odgovoren za:

- Oceno potreb na delovno terapevtskem področju (ocenjevanje funkcioniranja).
- Ocenjevanje pacientovega delovnega, družinskega, šolskega okolja itd.
- Načrtovanje dnevni aktivnosti pri pacientih oziroma razvoj načrta delovne rehabilitacije.
- Omogočanje čim bolj samostojne in optimalne izvedbe pacientu pomembnih dejavnosti za (i) izboljšanje sodelovanja v različnih okoljih (šola, delovno okolje, družina...), (ii) za strukturo dnevni dejavnosti in (iii) za prosti čas in sprostitvev.
- Izvajanje obravnave v procesih učenja in s treningi (npr. kompleksno učenje vsakdanjih veščin); spremljanje pacienta na delovnem mestu zaradi podpore pri aktivnostih; sodelovanje pri izobraževanju pacienta in pri drugih oblikah vključevanja v socialno okolje (npr. v programe socialne vključenosti in zaposlitvene rehabilitacije itd.). Obravnavo izvaja v največji možni meri v domačem okolju. Dejavnosti ne izvaja nujno v paru z drugimi sodelavci, temveč posebej v procesu ocenjevanja, samostojno.
- Prilagajanje bivalnega okolja pacientu ter po potrebi svetovanje in učenje pacienta glede uporabe medicinsko-tehničnih in komunikacijskih pripomočkov.

Vaša vprašanja, dileme, pobude in drugo v zvezi s programom Mira in Centri za duševno zdravje lahko naslovite na spodnja elektronska naslova.

nusa.cresnik@zd-ormoz.si
mira@nijz.si

Informacije o Programu MIRA in Centrih za duševno zdravje:

<https://www.zadusevnozdravje.si>

MirA

Viri:

Švab V, Vukša Jurejevčič N, Makivić I (2021). Priročnik za skupnostno obravnavo v centrih za duševno zdravje odraslih

[Mira - Nacionalni program duševnega zdravja \(2020\) \(zadusevnozdravje.si\)](https://www.zadusevnozdravje.si)

Posebna zahvala

Anji Pirc, nacionalni koordinatorici Centrov za duševno zdravje odraslih in dr. Ditki Vidmar, univ. dipl.biol., vodji skupine za duševno zdravje aktivnih na trgu dela

za podporo pri predstavitvi.